

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Responsa De Ivre Canonico Præsertim Novissimo

Zype, Frans van den
Antverpiæ, M. DC. XLV.

De rescriptis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73071)

dumtaxat professionis, ac formula. ita tamen vt si formula Pij IV. exigatur, nulla sit in præstandâ tergiversatio: quippe quæ hodie pro tessera agnoscitur orthodoxorum.

De Rescriptis.

RESPONSVM I.

De triennali possessore, & concordatis Germania, omissa mentio, an vitiet rescriptum.

Multa rescripto obijciuntur: sed enimverd in rescriptis iustitiæ subreptio & obreptio non ita curatur, quin si rescriptum datum fuisset in forma communi, & delegatus procedat secundum formam iuris, omissa forma rescripti. *c. super. X. de rescriptis. l. 1. & 2. C. si contrarius vel util. pub.* Itaque si orator nihil aliud dixisset, quam sibi collatum esse à sua Sanctitate personatum, & aduersarium illum detinere; mandasset Pontifex delegato, vt partibus auditis ius diceret. ideoque erit illud hic faciendū, cum & illud solum mandatum sit, etsi narrata non vera essent: nec exceptionum obiectio remoratur litis contestationem. *c. 1. de lit. contest. in 6.*

Duo tantum sunt ex obiectis quæ remorari possunt. 1. quod de pacifica possessione triennali dicitur, vt molestari possessor nequeat, *ex regula 36. Cancellarie.* contra quam obentæ impetrationes, & rescripta nulla sunt, nec molestari per eadem possessor potest, vt in eadem regula dicitur, & vsys feruat etiam in Francia ex Concilio Basiliensi, & pragmatica sanctione. *Rebuff. ad const. reg. de caus. benef. possess. ar. 7. gloss. 1. n. 10. &*

segg. & in tract. de pacif. possess. n. 41. & 73. adeo vt huiusmodi exceptio impediât litis ingressum, perimatque rescriptum. *d. c. 1. in fin. de lit. contest. in 6.*

Quod autem Concilium Tridentinum. *Primæ instantiæ cognitio adimitur ordinario iudicio aut si sua interest: non obstant. te Trid. s. 24. c. 20.* nolit causas beneficiales etiam aliis committi, quam Ordinariis locorum; per exceptionem duorum casuum quam fecit, non exclusit alios casus, in quibus ius vetat Ordinarium esse Iudicem. contra ius autem est, vt in sua causa quispiam, qui superiorem recognoscit, Iudex sit, atque ea propter celsat eo casu dispositio Concilij Tridentini vetante iure ne quis in sua causa ius dicat, id quod his verbis exprimitur in rescripto; *quia Ordinarius loci habet interesse*, eoque insinuat quod Concilij dispositio obtinere hic nequeat.

Quare in *c. statutum s. 1. de rescriptis in 6.* decretum est, vt cui actio dirigenda est aduersus suum Ordinarium, petere is Iudicem possit, extra ciuitatem, & diocesim illius. ita tamen vt intra vnam dietam: quod iterum extensum ad duas, & ferè Concilium Tridentinum viciniore comulat in aliis casibus, edque respicit & hæc clausula; *Ordinarius loci, & alij viciniore ad instar interesse habent.*

Ideoque quia Ordinarius in hac causa beneficij à se collati pars est, seu interesse habet; Iudex esse non potest. sicut iis, quos causa primario tangit, seu ab aliis causam habent, sententia nocet. *c. 25. X. de sentent. l. sæpè D. de re iudic.*

Manet ergo resolutum, quod vbi Episcopus pars est, seu illius interest; nec ille Iudex esse possit; nec vetetur à Concilio pars extra ciuitatem & diocesim Iudicem petere, etiam in prima instantia.

Neque obstat, quod huic casui

A 2 à iu.

5. Quamuis & ordinarius suspectus prouidete possit.

6. Non vetitur adiri Papa,

7. Generalis locutio qualiter temperanda

8. Neque obstat edicta Belgica,

à iure prouisum sit, vt cum Iudex Ordinarius suspectus est, alium dare possit. *c. 1. c. si quis contra. X. de for. compet. c. cum speciali. X. de appell. c. secundo requiris. §. 3. X. de appell.* ideoque ratio recusationis allegari, & probari debuisset coram Ordinario, & arbitris: *d. c. cum speciali, Rebuff. ad const. reg. tract. de recus. ar. 1. gl. §. n. 2. 3. 4. 5.* quia hic, vt prox dictum est, Ordinarius non tantum est suspectus; sed pars; ex facto suo; quo concessit idem beneficium reo; quod Papa contulit actori. idem ius, eadem causa est donantis, & donatarij; cedentis, & cessionarij; beneficiarij, & collatoris; ex ijs quæ mox citauimus. deinde loca quæ citantur, vt Ordinarius recusatus Iudicem dare possit; non simul vetant, ne tali in casu adiri Papa possit: qui totius orbis est Ordinarius: vel ne ille delegare possit: & quicquid non est prohibitum, censetur permissum: præsertim Pontifici; cui in beneficijs competit plenitudo potestatis. ac demum quidem successit Concilium Trid. quod *§. 24. d. c. 20.* generaliter vetuit, ne alius in prima instantia Iudex sit, quam Ordinarius: sed ea generalitas per alia iura temperatur: vt tit. *C. vt nemo in sua causa ius dicat.* & in generali locutione non censentur comprehensa, quæ quis in specie non esset concessurus. *c. in generali. de reg. iur. in 6.* vt non respondissent Patres Tridentini se per *d. c. 20.* decretum generale etiam velle, vt Ordinarius, quamuis pars esset, in prima instantia Iudex esset. Quin imo in casu suspicionis tantum, permittit *d. c. Statutum* in prima instantia alium Iudicem, etiam extra diocesim, impetrare. vt cum, non ipse tantum Episcopus, sed vel Capitulum ipsius est conueniendum. *§. cum vero ibid.* qui casus à Concilio Trid. non sunt exclusi. quomodo etiam accipiendum est *c. 10. §. 25. Conc. Trid.*

Neque vero edicta Principum

turbare nos debent, præsertim post sententiam Concilij Brabantia, quæ cassationem, ob illorum quasi neglectum petitam, reuocata quippe ea sunt exaudienda secundum iuris dictamen, vt nemo Iudex & pars sit. eoque minus obstant, quia, quod quis iubet, permittit: atqui in placito à Rege Actori concessio super diplomate suo beneficiario fuit eidem iniunctum, vt in petitorio Iudicem peteret delegandum in partibus, post primam instantiam coram Ordinario peractam; atque adeo, cum Ordinarius Iudex esse non possit, vt hic cum pars est, seu interesse habet.

De concordatis Germaniæ quæpi posse videtur, an obiecta aduersus rescriptum, subrepticium illud reddere possint, ita vt, litis progressum impediunt? & sanè si hoc quidum esset ea hoc in casu, & tunc obtinere; adeoque si expressi fuissent, Pontificem neque nominationis bullas, neque rescriptum delegationis concessurum fuisset, dicendum esset litis ingressum hic obstare, iuxta *d. c. super in verbis. quæ tacitè vel expressè nos nullatenus de dissemissis, à Delegato non est dignum procedendum*: at vero vbi concordata Germaniæ liquido obediunt, Pontifex nullas literas contrarias daret: tum quia id promittitur in concordatis, quod mentibus Ordinario per illa concessis nullatenus se immiscebit, neque illum impedit, quo minus illis libere vtatur: tum etiam quia regula & Cancellariæ, mensium Apostolicorum reseruatia, discretè excipit beneficia concordatis subiecta: de in fine decretum contraria iuris subiungit. Enimvero si Papæ expressum fuisset, liquidum non esse, in loco personatus de W. concordata obtineant, vtique & prouisionibus bullas, & rescriptum Delegationis concessisset, vt Delegatus ea iure faceret, prout de iure esset faciendum, id est, de causa cognoscere.

sceret, partium allegationes audiret, probationes reciperet, & pro iuris dictamine sententiam diceret, adeoque hec concordatorum Germanie obiectio, quæ illiquida sunt an hic obtineant, non retardabit processum delegati; sed de illis in causa principali permittet illum cognoscere, sicut de cæteris pro sub & obreptione supra allegatis. *d. c. 1. de lit. contest. in 6. in verb. licet dicat obiectio quod rescriptum non fuisse obtentum si, quæ sunt impetranti opposita, fuissent exposita deleganti.*

Id quod eo magis dicendum est, quod d. regula 8. Cancellaria excipit ab illa quidem concordata; sed non simpliciter; at *per eos*, inquit, *qui illa acceptare, & observare debuerant, acceptata, & observata*: atqui nec ponit quidem reus, minus quippiam probat, Ordinarium, seu eius antecessores in illa sede, seu olim Cameracensi, quoad tractum personatus de W. acceptasse concordata, & observasse; vel impresentiarum in aliis beneficiis, aut casibus illic observare.

Concordata quidem Germaniæ per Brabantiam passim non obtinere, sed Niuellæ quidem observari, diximus *latè in Consuli. can. de prob. cons. 3. & 5.* sed tamen non ponitur hic à reo locum de W. esse de ipso territorio Niuellensi: imo Actor negat concordata obtinere extra muros Niuellenses: per quam inficiationem iterum fit illiquida concordatorum ratio: *c. 1. v. nec ad alia de off. deleg. in 6.* ut non obfissent delegato, quo minùs ad cognoscendam causam principalem procedere, & in ordine ad illam de concordatis & allegationes audire, & probationes recipere possit.

RESPONSVM II.

An Iudex rescripto datus, cum clausula de attentatis ante omnia reuocandis, prout iuris, cognoscat de renuntiatione, qua hinc sponte facta dicitur, inde per carceres extorta, post appellationem?

Mandato delegati id comprehensum, videtur negari posse; eò quod rescriptum expeditum sit ante huiusmodi renuntiationem: sed dicimus rescriptum secundum ius intelligi, ut non tantum tempore illius iam attentata, sed & deinceps attentanda intelligantur. Quid enim absurdius dicatur, quàm negare non reuocanda attentata post tempus rescripti? nam ita omni casu posset fraus legi fieri. sed verbum illud *attentatum* præteriti significatiuum, fertur etiam in tempus futurum, quo Iudex ad quem, oblato rescripto, fungetur officio, ut & iam tunc erunt attentata & c. non solum *de appell. in 6.* omnia indistinctè attentata post appellationem dicit reuocanda; neque addit, aut alij canones legesue tempus, post quod attentata non sint reuocanda. & in *c. dilect. X. de except.* reuocandum dicitur quidquid attentatum est: & obiectum fuerat ut hic quod excommunicationis in rescripto non fiebat mentio, sed quia post appellationem acciderat; & si non expressa; dicitur illa tamen; & quidquid attentatum fuerat, esse reuocandum.

Ut merito *c. 2. X. de restit. spoliat.* post spolium renuntiantem, ita pro spoliato habet, ut nolit de spontanea voluntate renuntiantis inquiri, antequam sit restitutus, cum & iuris præsumptio sit renuntiationem

A 3   tionem

1.
Omnia attentata reuocanda, etiam facta post expeditionem rescripti.

2.
Adeoque de attentatis cognoscens, & de renuntiatione, & secuta electione cognoscit.

RESPONSVM III.

De sub & obreptione in
rescriptis.

tionem non esse voluntariam l. *super hoc. X. de renunciat. vnde in c. venerab. X. de off. deleg. irritatur processus, Episcopo restitui iussu factus, illo non plenarie restituto. plura sunt apud Gratianum c. nullus. & tot. q. 2. caus. 2. q. 2. caus. 3. q. 3. caus. 3. vt linceis hic oculis Argi, quos aduersarij exigunt, opus non fit, sed sufficiat talpam non esse, vt quis perspiciat quomodo hæc attentata ad iudicem appellationis pertineant.*

3. Quoniam igitur de attentato, de spolio, de coactione debet cognoscere delegatus; de renuntiatione, an spontanea an extorta, inquirere debeat; an carcer non irritauerit illam, iuxta clem. multorum. de par. & c. ad audientiam. X. de his que vi vel metu. vel etiam iuratum metus cadens in virum constantem: vt est carceris. l. 7. D. quod metus caus. Qui in carcerem, inquit l. 22. D. eod. quem detrusit, vt aliquid extorqueret; quidquid ob hanc causam factum est, nullius momenti est. quamuis Iudex fuerit. l. 3. D. eod. vnde & Iudices regij taliter spoliatos mox redintegant in beneficiorum possessionem. iuxta c. 2. & 3. X. de his que vi aut metu. Rebuff. de benef. l. 3. de resig. metu extort. n. 5. quo in negotio & hoc tractandum venit, quod canonica renuntiatio facienda sit coram superiore. c. admonet. X. de renunt. coram alijs facta sit irrita. c. quod in dubijs. c. dilecti. X. eod. adeoque abbatis exempti resignatio, & alterius electio irrita & inanis censetur, non facta ex Papæ licentia. cum, inquit, cedere sine licentia nostra nequiverit; nos tam electionem quam cessionem predictas decernentes irritas & inanes; mandamus quatenus abbatem ipsum loco suo restitui faciatis, quo integre restituto, vice nostra recipiatis cessionem ipsius. hæc forma est canonice cessionis: & nisi seruata sit; restitutionis, agimus autem hic de exemptis, qui coram Ordinario renunciarunt.

Arguitur rescriptum subreptionis. 1. quod subrepta sit cōfessorum amouibilitas ad beneplacitum Episcopi: 2. causa amouitionis aduersus c. dilectus 26. X. de rescript. 3. litis pendentia coram interuentio: c. inter. X. de re iudic. in verb. tum etiam quoniam de processu n. gory coram primis iudicibus nisi in secundis literis dicatur; quod si falsum expressum, obtineri minime potest. Iuris res iudicata: c. exposita X. de arbit. i. submissio & concordia: ex multitudine. X. c. de decan. 5. expressio falsæ exemptionis: c. super. X. de rescript. 6. denique conquerentes de interdico, subrepta iam illud fuisse amouitum. speciosa hæc sunt omnia, sed speciem tantum habent iuris, non vires, siquidem omnis virtus rescripti eo refertur, quod oratores sint exempti; Ordinarius tamen hæc vel illa fecerit aduersus exemptionem. ideoque nihil hinc facit firmitas vel amouibilitas cōfessoriorum; sed tota quæstio est, si sint amouibiles, per quem possint amoueri. præterquam quod beneplacitum ad cuius durationem admissi dicuntur, exigat arbitrium boni viri; neque extendi possit ad causam infamatem, nisi cognita, & probata. vt diximus alibi neque hæc litis ingressum, progressum impediunt, c. r. de lit. cont. in 6. Quoad ad subreptam causam amouitionis, nihil etiã pertinet ad non habentem amouendi potestatem, & volunt aduersarij hic arrolari ratatores, & causam amouitionis exprimeret; quam amouens ipse non expressit, sed in mente retinuit ob causas, inquit, animum nostrum mouentes porro c. dilectus. X. de rescript. non ob quamcumque amouitionis causam subreptam rescriptum irritat: sed, si ita est, inquit, si

preces veritate nitantur, & narrata sint vera: narratum autem ibi sic erat; amotionem factam in visitatione; per visitatorem apostolicum (ecce iudicem competentem) & ob graues, inquit, excessus, & manifestos: ecce causam sufficientem, & euidencia sua probatam) at hic nihil simile: Arguitur iudicis incompetencia, negatur iurisdictio, causa non profertur: si ergo visitator ille Apostolicus non ob illos graues, & manifestos excessus processisset aduersus amotos; sed vsus tantum fuisset hac praefatione, ob causas animorum nostrorum mouentes; non irritasset Pontifex rescriptum in forma communi concessum: sed imo iussisset spoliatos restitui: quae est forma communis. gloss. in d. c. cum dilectus in fin. & communior adhuc nostri rescripti, vt super narratis & petitis delegatus faciat, prout de iure fuerit faciendum.

Quod attinet ad litem pendentiam coram Internuntio; non fuit ibi actum negotium vt loquitur d. c. inter, causa aut lis: solum hic erat petita delegatio, seu iudicum deputatio, & Internuntio cunctante, petitio delegationis Romam translata; ibidemque disputata. vbi si super hac litem pendente exceptum non fuit; renuntiasse censetur Ordinarius, aut sibi impetandum habere: si autem exceptum fuit, nihilominus rescriptum concessum; damnata est exceptio, dum concessa delegatio. dum interim & ab Internuntio nihil est actum, & acerrime obstitit Ordinarius Romae, ne rescriptum daretur.

Quod spectat ad rem, vt vobis indicata sunt, iudicatam, vtique non cognita causa, sed ex simplici confessione, seu voluntaria condemnatione, cum ea solo consensu, seu confessione nitatur; non alias habet vires, quam ipse consensus, aut confessio. l. si conuenerit. D. De re iudic. si ergo consensus coactus metu carceris, aut censurae, aut

aliis, irritus est; si confessio falsa, irrita est sententia. l. 1. & 2. c. si ex falsis instrumentis. atqui non obstante professione subiectionis, promissione obedientiae, & fide interposita, seu iuramento, eiusmodi promissio non tenet. c. 13. de maior. & obed. in b. d. c. cum tempore. x. de arbit. ergo nec sententia, aut res iudicata, quae confessioni aequiparantur. Vt omittamus confessionem coram incompetente iudice, vt est ordinarius respectu exempti, nihil operari. c. etsi clerici. x. de iudic. praesertim qua iura & libertates minuuntur. c. 2. in verb. recognoscendo seu profitendo. de reb. Eccl. non alien. in 6. Martha & multi quos citat de iurisp. 4. c. 130. n. 19. & seqq.

Eadem dicenda sunt de submissionibus. vt omittatur expressas eas esse per interdictum quo tot mensibus tenebantur: cuius metus, & iugum, morti aequiparatur: c. nemo episc. 11. q. 3. & vel constantissimum Herculem prostrernit.

Quoad concordiam; vt detur subesse, quae non subest; tamen rursus repugnabit d. c. cum dilectus. d. c. cum tempore. d. c. 13. adeoque etiam hac conuentione exposita, non rescriberet Pontifex eam seruandam esse: vt in c. ex multiplici. x. de decim. quia priuilegiatis quoad decimas licet componere cum parochis, super priuilegio: c. super. x. de decim. non autem exemptis super exemptione, seu libertate. d. c. ex tempore in verb. cum etsi sponte volueris, de iure tamen nequineris renuntiare priuilegiis, & indulgentiis libertatis.

Quae de falsitate expressa exemptionis dicuntur, solutione alia non egent, quam quod principium petant; & controuersiam spectent principalem; de qua contenditur. si talis, inquit d. c. super literis. x. de rescript. expressa sit falsitas, vel veritas occultata, quae quamuis fuisset tacita, vel expressa, nos nihilominus in forma communi literas dedissemus; delegatus, non sequens formam in literis ipsis appositam, secundum ordinem iuris in causa procedat. non ergo hic posset viri-

5. missio. ne.

6. Concordia.

7. Exemptionis allegatione.

bus vacuari rescriptum, quamuis daretur aliqua esse subreptio; quin in vim illius delegatus secundum iuris formam procederet. c. super. X. h. l. l. r. & 2. l. sic contra ius vel vit. publ. adeoque attentata ante omnia, vt forma iuris est, reuocaret.

propriet. nec nos, inquit, contra iudicium partem aliquid possumus derogare: quo ergo iure possit interuentus; si non est discipulus supragistrum?

RESPONSVM IV.

An Iudex cui commissum super reuocatione attentatarum iudicare, cognoscat etiam de electione & in locum resignantis per attentatum subrogatione, aduersus electam.

8. De interdico.

Quod pertinet ad interdictum; non consistit illud in nuda verborum forma; sed in sua causa, origine, ac iure. causa huiusmodi magis attenditur quam factum. c. occidit. 23. q. 3. c. fin. X. de restitut. spoliat.

9. Eiusque causa.

Quamuis ergo amotum dicitur interdictum; vt executio est, & effectus; non tamen cum causa sua, seu precepto de recipiendis, & obseruandis statutis; sub poena interdicti: propter quorum reuocatione ob executionem illa indicta; inflictum hoc erat. quamdiu ergo non amouetur preceptum istiusmodi; non potest dici amotum esse interdictum: cuius causa non transiuerat in iudicium; nec finita erat, vt iustitia: iuxta c. forus. X. de verb. signif. quae vtique exigit restitui omnia in statum pristinum. restituere autem u videtur, qui restituit, quod habiturus esset actor, si controuersa ei facta non fuisset. l. restituere. 7. §. D. de verb. signif. quomodo spoliator damnaretur ab eodem Iudice ad rem cum omnibus accessoriis. c. grauis. de rest. spol. non igitur amotum hic censetur interdictum, nisi illius decretum, & sententia, quae causam complectitur, amoueat.

Quari potest an eligentes & electa censeantur attentatores & ab illis acta, nomine attentatarum, ex ea clausula sint reuocanda, idem quidem vocabulum tertio, quod parti, & Iudici tribuit c. Romana. §. in alium. de appell. in 6. negat tamen Iudici ad quem in tertium ob id competere iurisdictionem, pro regula iuris est, vt resisteret alios acta aliis non prauident, sed regula quidem haec est; patitur vero illa suas exceptiones, vt in l. 1. §. 1. p. D. de re iudic. vt cum vna quatuor vnum primario, alterum secundario tangit; cum vnus ab altero seu per alterum causam habet; ex eodem iure actio seu defectio competit. & propterea glos. in d. c. non solum in verb. reducendum, quod de tertio dicimus, de taliter, inquit, intelligas, qui cum parte vel iudice nihil attentat illicitum, nec de causa capit habere. c. ad hoc de except. rei iud. & c. & in terminis docet Ioan. Andreæ in d. c. non solum iudex a quo priuat aliquē dignitatem, vt v. g. abbatia, & alium eligit, confirmat, benedicit; nomine attentatarum omnia reuocari. quia communis est actio, & non nam tertij, sed initiata potius simul prioris sequentis, & causam habet a prioris attentato. non enim potest eligi, contra.

Denique, quidquid sit, debuisset coram delegato allegari quaecumque praetenditur sub vel obreptio. d. c. super. in verb. delegatus postquam sibi super hoc facta fuerit fides, & partium altercatione audita, desuper decerni, quod iuris fuisset. non verò licuit vel ipsi interuentio quicquam inaudita parte statuere. quod nec Imperatori licuisse vult clementina pastoralis de sent. & re iudic. & de se ipso Pontifex in c. 1. X. de caus. possess. &

confirmari, aut benedici, nisi in vim priuationis, spoliationisue iam facta. non enim aliter vacat, vna igitur vtriusque est actio; vnum fit vtriusque, seu commune attentatum, nisi enim in d. renuntiatione se fundaret electa; iam incurreret excommunicationem, infamiam, aliasque poenas, quas canones infligunt his, qui in beneficia viuientium instituuntur. *c. audimus, 3. q. 6. c. 1. & tot. tit. X. de concess. prab. vel eccl. non vacant. fures & latrones vocant. c. non furem. 7. 41.* quemadmodum lite super aliqua dignitate aut beneficio pendente procedi prohibetur, sub poena nullitatis, ad aliam electionem, collationem, seu prouisionem. *c. 1. & 2. ut lite pendens. in 6. & secus factum vocat attentatum d. c. 1. attentata, inquit, electio iure viribus non subsistit. lis autem pendere incipit etiam per solam citationem. c. gratum, X. de off. deleg. sic & in c. tanta. X. de excess. pralat. c. cum vnivers. X. de rer. permut. quæ ex principali causam trahunt simul eodem iudicio comprehenduntur. eadem nullitas attentata electionis liquet ex c. confiderauimus. c. cum nobis. c. quod sicut. X. de elect. c. 1. c. bone. c. 23. 45. 46. X. de appell.*

Quin imo, quamuis annexa, connexa, incidens, dependens, vel emergens tantum esset huiusmodi electa causa; ad idem rescriptum spectaret. *d. c. 1. c. significauit. X. de off. deleg. quare in c. tanta X. de excess. pralat. amoto Episcopo, qui censuras Ecclesiæ contempserat, & sibi adharere nolentes beneficijs spoliauerat, iubet Pontifex amoueri simul omnes in huiusmodi beneficia intrusos; irritam simul declarans omnem huiusmodi destitutionem simul & institutionem, quem admodum adeo & in omnibus rescriptis apostolicis, quibus mandatur alicui prouideri, inseri solet hæc clausula, amoto exinde quolibet illicito detentore. sicuti in c. cum vniversor. X. de rer. permut. vbi querela erat vnus permutan-*

tis ab altero decepti: & tamen eadem operâ, eodemque rescripto mandatur consanguineo decipientis auferri præbendam, cui alter renuntiauerat; & quam cõpermutans in tertium illum consanguineum translerat, quod scilicet causam ille habebat ab eodem decipiente, & ex dicta permutatione. simile est in c. 1. & 2. X. de alien. Iudic. mut. c. 1. X. de off. deleg. c. romana, de pen. in 6. c. nuper c. si concubine. X. de sent. excomm. c. proposuit. de concess. prabend. vbi ad rescriptum, imo sententiam pertinent non nominati in illis, quemadmodum rectè à philosophis traditum est axioma; vt quidquid est causa causæ, sit etiam causa effectus. quin & in iure receptum est, vt à causa pendeat effectus. *l. sed etsi quis. §. interdum. D. de usufruct. l. 1. & ibi DD. C. per quas person. nob. acq. l. rem nouam C. de iudic. & inspicimus principium, quado finis pendet à principio. l. damna. la. 1. §. Sabin. D. de dam. infecti. vt pendet hic electio à iusta vel iniusta depositione; spontanea, vel cõacta resignatione prædecessoris, & cum quid à lege prohibetur, prohibentur omnia quæ sequuntur ex illo. c. cum quid de reg. iur. in 6. l. non dubium. C. de leg. §. sed & si quid. vt, inquit, infecta causâ primitiuâ, infecta etiam censetur deriuatiua. c. cum quid prohibetur. de reg. iur. in 6. & vt dicit Baldus in l. 1. D. de senat. extincta radice, ramos extirpari oportet: siue eadem infecta, inficiuntur & palmites: neque maiores vires habent, quàm ab illa receperunt. non tantum ergo citari potuit electa; sed etsi nec citata quidem fuisset, sed causâ tantum processisset aduersus Ordinarium, à cuius actis gestisque illa causam habuit, cum sciret illum in lite consistere, sententia aduersus illum lata, huic etiam præiudicasset: quamuis in lite non fuisset. quamuis regulariter, inquit Gregor. X. in c. 25. de sent. alius non nocet res inter alios iudicata; attamen, qui cum*

Imo sententiam.

sibi

sibi primum de ea re actio vel defensio competeat, sustinuit sequentem agere, ac illi etiam qui passus est eum, à quo causam habuit, experiri, est preiudicium generatum. vt omittam quod correlatiuorum eadem sit ratio. Euerard. in loc. leg. loc. à correlat. eo-que, dum citari ac inhiberi potest benedicturus, potest & benedicenda.

6. Delegatio spectat ad omnia ad causam pertinentia.

7. Sorites huius quaestio- nis.

His accedit quod index ex eo, quod sibi causa committitur, inquit c. cum praecrea X. de off. deleg. super omnibus, quae ad causam ipsam spectare noscuntur, plenariam recipit potestatem: ad causam verò benedictionis pertinet quaestio, quomodo huc intrasti? & responsio; per electionem & confirmationem: rursus; quomodo in beneficium uiuentis? per cessionem: at qualiter, & ubi factam? in carcere; sed sponte; imo per vim & metum; qui in spoliato praesumitur. c. super hoc. X. de renunc. ideoque de renuntiatione, inquit c. 2. X. de rest. spol. sponte facta, antequam spoliata restituta fuerit, testes non admittas: videntur vt per sortem tota haec benedictionis, superinductionis, & resignationis causa ad delegatum pertineat? neque causa principalis tantum, sed & quaecumque accessoria in reuocationem attentatorum cadant c. dilecti. ss. X. de appell.

8. Soluuntur obiecta.

Superest solutio obiectorum. 1. c. quia nonnulli. X. de rescript. quod cum rescripta sint strictè accipienda, perperam ad futuras trahantur controuersias, quae nondum fuerint tempore impetrationis: 2. c. P. & G. X. de off. deleg. quod non possint prorogari ad personas in illis non nominatas: 3. c. cum dilecti. X. de rescript. quod processus contra formam rescripti factus declaratur irritus: 4. c. cum olim X. de off. deleg. quod ad delegatos non pertineat damnorum cognitio, quorum in rescripto non erat mentio; eoque excommunicationem ab eis latam nullam esse: 5. clemantina litteras de rescripti. vbi mandatum

de prouidendo non porrigitur ad beneficium post creatum. 6. de c. Rotæ 157. quod rescriptum super causis motis, & mouendis non extendatur ad alias, etiam mox postea exortas. Abbasio d. c. cum olim. n. 3. si Index; ait, proedit super aliis rebus in rescripto non comprehensis, rescriptam esse, vt contradicatur, & appellatur: & n. 7. extendi tantum ad accessoria ex contractu ad interese, ex possessione ad fructus, ex spoliatione ad restitutionem spoliationis, & damnorum, qui praecessoriorum ad interdictionem grauam de restitut. spoliat. aut non ex natura actionis principalis veniant: ex Euerard. loc. legal. ss. mandatum ad litem; & iurisdictionis aequiparari; & in neutro venire id, quod non exprimitur: sed haec omnia facile soluantur, siquidem d. c. quia nonnulli tam inueletur in eos, qui eosdem aduersarios ad diuersos Iudices trahunt, quos qui diuersas res aut personas ad eundem. multo magis iura illis indignantur, qui continentiam carfarum cupiunt diuidere. 1. mod. de Iud. praesertim, vbi, cum ex iisdem causis, & principis dectiones defumunt, vt hic ex faciectione, vel exemptione. & multo maxime si quid ex causa principali nascatur, vel dependeat, vt attentatum adeoque decifum est in dilecti. X. de excepti. post appellationem rescriptum impetratum non teneri mentionem facere de excommunicatione postmodum lata. sed illam, quandocumque post latam per delegatum irritari. & quidem inquit, post huiusmodi appellationem inuenerit attentatum, qui dicit omnia, seu quidquid, nihil excludit. & rectè dicit Panormitanus ex eo capite posse colligi regulam, quod de innouato post appellationem non est necesse in rescripto facere mentionem. & Viuianus in Romani iuris ponif. ad d. c. dilecti. rationem assignat; quod, quae post appellationem fiunt, nullius sint effectus

fectus. *c. cum speciali x. de appell. nec præstet impedimentum quod de iure non fortitur effectum. & qui per appellationem à Iudice recessit, non teneatur curare, quid ille postea faciat. c. bona. de confirm. uti vel inutil.*

10. *De personis in his non nominatas, ad personas in eo non nominatas: pro regula quidem traditur: ut diximus: sed fallit in iis, quorum eadem est causa. iuxta l. sepè. D. de re iudic. ut antecessoris & successoris: l. 1. C. quando libell. princip. & specialiter decisum est in iis, qui succedunt in eiusdem rei vitium. c. quia. X. de iudic. ubi DD. & late Burrus. Quæ ratione etiam soluitur, quod tertio obiectum fuit, quod processus contra formam rescripti, sit irritus: quippe in d. c. quia, expresse deciditur formam in prioribus literis præscriptam extendi, & servandam esse etiam in illis, qui succedunt in vitium.*

11. *Quod 4. de damnis ex d. c. cum olim. X. de off. deleg. adfertur; nihil vrget. quia de rebus statuit omnino separatis, quam vel rescriptum Papæ, vel rei mandatum procuratorium exprimeret, videlicet de damnis in nemoribus & aliis rebus datis: cum illa tantum de stagno, molendino, & domo loquerentur. quod si autem damna in his accidissent, utique ex causâ continentia, & vt accessoria ad eisdem Iudices spectasset cognitio. d. c. gratis. arg. c. de prudentia. X. de donat. inter vir. & vxor. c. accessorium de reg. iur. in 6.*

12. *Clementina literas 5. loco obiecta, nihil etiam ad rem facit. illius ratio est, quia non entis nullæ sunt qualitates. beneficium ergo, quod in rerum natura non est, non venit in reservationem: sed effectus attentati, qui in sua causa continentur, commissa causâ commissi eidem delegato censentur. d. c. dilecti. X. de except.*

Quod 6. obiicitur ex decisione Ro-

13. *ca 157. quæ in impressione Colonienſi 1581. est in nouis 18 de rescript. fundatur tantum in d. c. quia nonnulli. vt rescriptum simpliciter conceptum non trahatur ad causas futuras, tamen, cum causa iusta est, nihil est dubij, quin Pontifex rescripta ad præsentis & futuras causas possit extendere. vt euident est in Iudicibus conseruatoribus, & attentatis. d. c. dilecto. d. c. bone. atqui rescriptum, de quo quæritur, præter appellationis, nullitatis, & attentatorum causas, committit omnes, quas Impetrantes habent non tantum, & mouent; sed & omnes, quas habere & mouere volunt, & intendunt; adeoque futuras. atque ita potius censendum est hanc clausulam rescriptis interferi ad derogationem d. c. quia nonnulli. neque enim aliter velle pontifex, aliter scribere dici potest. L. Labeo. §. idem Tubero. D. de supell. leg.*

14. *Cautela verò quæ ex Abbate refertur obiectione 6. vt appelletur tanquam à non habente iurisdictionem; & quæ vltius de accessoriis dicuntur rem nostram, vt eam deduximus, confirmant. vt & auget æquiparatio mandati rem procurandi, & iudicandi. sæpe enim illud extenditur ad res, & personas diuersas, ac futuras. Specul. tit. de procur. n. 8. & 9. Wesenbec. in parat. cod. n. 9. arg. l. fin. C. quæ res pignor.*

15. *Aliunt denique citatum, qui citari non debuit, rectè appellare: ex c. cum olim. c. significantibus c. cum causa. X. de off. deleg. canonist. in c. præterea. X. de dilat. Guido Papæ decis. 436. Scaccia de appell. q. 17. lim. 47. n. 24. Abbas in d. c. cum olim n. 3. vt si delegatus citet extra comprehensa in rescripto; cautela est, inquit, vt contradicatur, & appelletur. sed contra dicere est comparantis, & in iudicio allegantis, seu exceptionem declinatoriam proponentis. & ita factum erat in d. c. cum olim; & reiecta exceptio; secuta appellatio; quæ ibidem probatur. idem accidit in d. c. cum causa*

14. *Causas futuras,*

15. *Qualiter ab incompetenti Iudice appellandum sit.*

16. *A citante non citandum.*

causa & in d. c. significant. vbi iurisdictionem Iudices resumferunt, cum antè declarassent se non esse competentes. nec vsquam horum locorum dicitur vocatum comparere non debere, priuilegium suum allegaturum. ceterum si euidentis est vocatum nullatenus spectare ad iurisdictionem vocantis; tum, quia comparere non tenetur; quia extra territorium ius dicenti impunè non paretur; l. fin. D. de iurisdictione. om. iud. recipi potest, vt vocatus appellet. non si aliquatenus dubitari potest. l. 1. §. si dubitetur. D. de iudic. gloss. Et DD. in d. l. si quis D. eod. diximus in Consult. can. de appellat. cons. vlt. qui notorie ad Iudicem non pertinet, legitime (quo vocabulo vtitur d. c. praeterea) vocari non potest. d. l. fin. & Abbas ubi supra subiungit, quæ dixerat intelligenda esse iuxta ea, quæ docuerat in c. 1. eod. vbi ad fin. multam energiam tribuerat notorio. eodem modo citatus ad locum non tutum, comparere non tenetur: appellare potest. clem. pastoral. §. notorium. §. vt illud. de sent. & re iud. at hic non dubitari tantum debuit, ex libello postulata inhibitionis; sed euidenter ostensum est hanc causam inhibitionis spectare, & natam esse, & per lentem ex principali; attentatam scilicet extractione, resignatione, & superinductione in dignitatem, non aliter vacantem.

17.
Causa continencia non diuidenda.

Quinimo electa ab ipso delegato petit inhibitionis reuocationem: quo iure? nisi quia & ipsa ad illam spectare causam agnosceret? Neque enim ab eo quereretur salutem, quem non crederet saluatorem, inquit Gregor. homil. 28. in Euang. Causæ continentiam diuidi vetat d. lex nulli. C. de iudic. ad causam verò benedictionis pertinere quæstionem, quomodo

huc intrasti? & quæ inde sequitur, mox ostendimus. sed & in materia etiam iurisdictionis, foris competens, non obstante etiam appellatione frustratoria, Iudex, a quo prouocatum est, procedere iubetur in c. qualiter. X. de iudic. s. licet. X. de for. compet. & generalius frivolas appellationes non esse attendendas decernitur in c. suggestum. c. pastoralis. X. de appell. & hanc permissam frivola esse liquet ex eo, quod aduersante iure, vt hic, & sic Conc. Trid. s. 13. c. 1. vbi dum veterum appellationes in causis vilitatis, correctionis, & criminalibus, subiungitur vt consequens; nec episcopus seu vicarius appellationi tanquam frivola (nota) deferre tenetur, & quid demum eius rei sit, semper verum manet, proponi ab appellante coram Iudice debuisse: licet tum porro, & definitiue super competentia pronuntiatum fuisset, appellari. d. c. cum olim. de off. deleg. si probabilis foret appellatio, non in frivola. d. c. qualiter. d. s. licet.

Præterquam quod iubet Conc. Trid. s. 22. c. 7. vt in concedendis inhibitionibus Iudices teneantur seruare constitutionem Innoc. III. in c. Romana. de appell. in c. quæ veniunt eas concedi, nisi constiterit negotium esse ad concedentem deuolutum, alioquin, inquit Trid. inhibitiones, & processus, & inde secuta quæcumque sint ipso iure nulla, at hic ne quidem proposita fuit declinatoria coram delegato; sed tantum coram notario allegata appellatio incompetentia. quomodo ergo ab illo potuit ad Internuntium deuolui? quomodo inhiberi? nisi cum finali clausula d. c. 7. si notum sit & processus, & quæcumque sint secuta sint ipso iure nulla?